

EURÓPA TANÁCS

HELYI ÉS REGIONÁLIS ÖNKORMÁNYZATOK KONGRESSZUSA

28. ülés

Strasbourg, 2015. március 24-26.

A leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LGBT) emberek jogainak biztosítása: az európai városok és régiók felelőssége

380. sz. határozat (2015)

1. Minden ember szabadnak, méltóságában és jogaiban egyenlőnek születik. A szexuális irányultság és a nemi identitás miatti hátrányos megkülönböztetést nemzetközi emberi jogi egyezmények tiltják. Ennek ellenére az LGBT embereknek Európa-szerte mélyen gyökerező előítéletekkel, ellenségességgel és hátrányos megkülönböztetéssel kell szembenézniük.ⁱ

2. Sem a kulturális, tradicionális vagy vallási értékekre, sem a „domináns kultúra” elvárásaira való hivatkozás nem igazolhatja a gyűlöletbeszédet vagy a hátrányos megkülönböztetés bármilyen más formáját többek között a szexuális irányultság vagy a nemi identitás alapján sem. Az LGBT személyek széles körben elterjedt büntetőjogi üldözésének, társadalmi kirekesztésének, marginalizációjának és az LGBT emberek ellen elkövetett erőszaknak véget kell vetni.ⁱⁱ

3. Az emberi jogok védelme és előmozdítása minden hatalmi szint közös felelőssége. Az állampolgárok és választott képviselőik közeli kapcsolata miatt a helyi és regionális önkormányzati szervek különösen kedvező helyzetben vannak ahhoz, hogy elemezzék az emberi jogok helyzetét, meghatározzák a releváns problémákat és lépéseket tegyenek ezek megoldására.ⁱⁱⁱ A helyi és regionális szintek meghatározó jelentőséggel bírnak a hátrányos megkülönböztetés leküzdése és az egyenlőség előmozdítása terén, és a helyi és regionális önkormányzatoknak elsődleges kötelessége minden állampolgár jogainak pozitív védelme.

4. Bár nyilvánvaló, hogy ez a közelség milyen fontos eleme a hátrányos megkülönböztetés és az egyenlőtlenségek leküzdését szolgáló helyi és regionális szintű közpolitikák hatékonyságának, az önkormányzatok láthatóan nem mindig tudják, hogyan kezeljék ezeket a kérdéseket és biztosítsák az LGBT emberek jogait. A helyi és regionális közigazgatási szervek ritkán foglalkoznak kifejezetten az LGBT emberek hátrányos megkülönböztetésének megszüntetésével. Kevés adat áll rendelkezésünkre, a meglévő tanulmányok azonban azt mutatják, hogy viszonylag kevés önkormányzat programjában szerepel az LGBT emberekkel kapcsolatos téma. Az LGBT-releváns közpolitikák kifejezetten hiányoznak a nem városias területek közpolitikáiból.

5. Ezeket a hiányosságokat egyfelől a helyi és regionális önkormányzatok együttműködésével és jó gyakorlataik megosztásával, másfelől pedig a központi kormányzati szervek, a helyi és regionális önkormányzatok, a szakosított intézmények, érdekképviselői csoportok és önkéntes szervezetek többszintű együttműködésével lehet orvosolni. Az együttműködésnek köszönhetően hatékonyabb lehet az emberi jogok védelme. Ebben a gazdasági válsággal, megszorító intézkedésekkel nehezített időszakban a megfelelő közpolitikák, ötletek és jó gyakorlatok cseréje nemcsak kívánatos, hanem a korlátozott források miatt szükséges is.

6. Az LGBT érdekképviselői csoportokkal való együttműködés segíti a megfelelő tájékozódáson alapuló, átgondolt, az LGBT ügyeket integráló politikák elfogadását, s ezáltal

biztosítja, hogy minden polgár számára megfelelő közpolitikai intézkedések szülessenek. Az LMBT embereket nem csupán a szexuális irányultságuk vagy a nemi identitásuk határozza meg; ők is alanyai valamennyi, általában a polgároknak szóló intézkedésnek és közpolitikának, és ennek a sokszínűségnek tükröződnie kell a közpolitikák kialakításában.

7. A megfelelő tájékozódáson alapuló, átgondolt közpolitikák javítják az LMBT emberek hozzáférését szociális jogaikhoz, mint amilyen például az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügy, a lakhatás és az egyéb javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés. Ezek mind alapvető szociális emberi jogok, amelyeket az Európai Szociális Charta és más nemzetközi emberi jogi egyezmények biztosítanak, ám az LMBT emberek gyakran súlyos diszkriminációval szembesülnek e javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén.

8. Az európai polgároknak joguk van a biztonságos és védett, a bűnözéstől és agressziótól a lehető legnagyobb mértékben mentes településekhez. A bűnözés és a biztonságérzet hiányának következményeit a leginkább akut módon helyi szinten lehet érezni. Az LMBT emberek gyakran válnak erőszak áldozatává mind az otthonukban, mind máshol, és biztonságuk javítása érdekében meghatározott lépésekre van szükség. A bűnmegelőzés elősegítése és a biztonságos környezet megteremtése érdekében a megfelelő közpolitikák és megközelítések támogatásával a helyi hatóságok tehetik a legtöbbet.^{iv}

9. Az állampolgárok LMBT témákban való tudatosság-növelése és a kölcsönös tiszteletet és megértést erősítő kampányok jelentősen hozzájárulhatnak az LMBT emberek emberi jogainak tiszteletben tartásához. Vissza kell utasítanunk a negatív attitűdöket, a homofóbiát és a transzfóbiát, és támogató kapcsolatokat kell kialakítanunk minden állampolgár között. Az emberi jogok oktatásának bevezetésével az iskolarendszer minden szintjén és a nem formális oktatásban is elérhetjük, hogy a tanulók alapos emberi jogi ismeretekre és érzékenységre tegyenek szert, és több tisztelettel viszonyuljanak az egyenlőség és az emberi méltóság kérdéséhez. Az emberi jogok kultúrája már egészen korai gyermekkorban fejleszthető. Az emberi méltóság és sokféleség tiszteletben tartásához a közösség minden tagját meg kell szólítanunk. Ez nem sértheti a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási vagy világnézeti meggyőződésüknek megfelelő oktatást biztosítsanak; ugyanakkor az Emberi Jogok Európai Egyezményének, az ezt kiegészítő protokolloknak és az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogának megfelelően kritikus és pluralista módon garantálja a gyermekek alapvető jogát az oktatáshoz.

10. A politikusok jelentős szerepet játszanak a társadalmi változások előidézésében és abban, hogy biztosítsák: az emberi jogok tiszteletben tartása ne csupán jogi kötelezettség, hanem közös érték legyen. Ugyanakkor a média kiemelt figyelme miatt nagy hatással vannak a közvéleményre is, hiszen sok ember a médiából informálódik, és ezen keresztül alakítja ki nézeteit. Ezért a politikusok és más közszereplők illetve közhatalmi státuszban levők fontos feladata, hogy ne vegyenek részt homofób és transzfób diskurzusokban, sőt ezeket nyilvánosan ítélik el, így segítve a párbeszéd és a bizalom megalapozását az LMBT közösséggel.

11. A fentiek fényében a Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa felhívja a helyi és regionális önkormányzatokat:

a. az általános emberi jogi kultúra fejlesztése érdekében

i. fogadjanak el világos, átfogó cselekvési tervet városaik és régióik részére, amely elkötelezi magát a sokszínűség támogatása mellett, elősegíti a tiszteletet és elutasítja a hátrányos megkülönböztetést, figyelembe véve a Miniszteri Bizottság CM/Rec(2010)5. számú, a tagállamoknak szóló, a szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő diszkrimináció leküzdését célzó intézkedéseket tartalmazó ajánlásának függelékében szereplő közpolitikai javaslatokat és gyakorlatokat;

ii. biztosítsák, hogy a választott képviselőik és más hatalmi pozíciót betöltő munkatársaik nyilvánosan ítélik el a gyűlöletkeltést, az intoleranciát és a diszkriminációt;

iii. vezessék be az emberi jogi nevelést a hatáskörükbe tartozó iskolák és más oktatási intézmények tananyagába, hogy a gyerekek és a fiatalok megismerkedjenek az emberi jogokkal és megértsék az egyenlőség és az emberi méltóság fontosságát;

iv. indítsanak tudatoságnövelő kampányokat és oktatási programokat a nagyközönség számára, hogy jobban megértsék és tiszteljék az LMBT embereket;

v. szervezzenek a sokféleséget erősítő eseményeket és tevékenységeket az egyes LMBT rendezvények keretében;

b. az emberi jogok hatékony védelmének biztosítása érdekében:

i. működjenek együtt a központi kormányzati szervekkel, a helyi és regionális hatóságokkal, szakosított intézményekkel, LMBT érdekképviselői csoportokkal és szervezetekkel, hogy biztosítsák: a jogszabályok teljes mértékben tiszteletben tartás az LMBT emberek emberi jogait, és hogy a különböző szintű jogszabályi rendelkezéseik egymást kiegészítőek és átfogóak legyenek;

ii. ha a nemzeti jogszabályalkotás hiányos, fogadjanak el az ezen hiányosságokat orvosolni képes helyi rendelkezéseket;

iii. működjenek együtt az LMBT érdekképviselői szervezetekkel és emberi jogi civil szervezetekkel, hogy az LMBT témák bekerüljenek a meglévő és az új közpolitikákba, jogszabályokba, így biztosítva, hogy a sokszínűséget megfelelően tükröző, informált döntéseken nyugvó közpolitikákat fogadjanak el;

iv. osszák meg jó gyakorlataikat más helyi és regionális önkormányzatokkal például a Rainbow Cities („szivárvány városok”) hálózatán vagy hasonló szervezeteken keresztül;

c. a megkülönböztetéstől mentes politikák és szolgáltatások biztosítása érdekében:

i. fogadjanak el egyértelmű és széles körű hátrányos megkülönböztetést és zaklatást tiltó szabályozást, amely kiterjed a közigazgatási apparátusra és az általuk nyújtott szolgáltatásokra, valamint a pályázati kiírás útján szerződött szolgáltatókra is;

ii. biztosítsanak minden helyi és regionális önkormányzati dolgozó (mind a munkavállalók, mind az önkormányzattal szerződéses jogviszonyban álló vállalkozók) számára megfelelő képzést a toleranciáról és az elfogadásról, hogy így biztosítsák mindenki számára jogainak tiszteletben tartását és az egyenlő bánásmódot;

iii. hozzanak létre városi vagy községi LMBT koordinációs irodákat, hogy ezek koordinálják az LMBT közpolitikák kialakítását és megvalósítását valamennyi önkormányzati ügyosztályon, a specifikus szükségleteknek megfelelő LMBT közpolitikákat alakítsanak ki, tájékoztatást nyújtsanak az LMBT ügyekről és szervezetekről, és támogatást nyújtsanak;

iv. adjanak ki útmutatókat az emberi jogokkal kapcsolatos kötelezettségekről az ezeknek való megfelelés elősegítése érdekében;

v. a helyi LMBT csoportokkal együttműködésben auditálják a szolgáltatásokat és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést, új közpolitikák bevezetésével szüntessék meg az esetleges hiányosságokat, és folyamatos monitorozással biztosítsák, hogy e közpolitikák relevánsak és hatékonyak legyenek.

12. A Kongresszus felkéri az Aktuális Ügyekkel Foglalkozó Bizottságát, hogy folytassa együttműködését az olyan LMBT érdekképviselői szervezetekkel, mint az ILGA Europe (a Nemzetközi Leszbikus, Meleg, Biszexuális, Transznemű és Interszexuális Egyesület európai regionális szervezete), a Transgender Europe és a Rainbow Cities Network (Szivárvány

Városok Hálózata) annak érdekében, hogy előmozdítsák és védelmezzék az LGBT jogok tiszteletben tartását helyi és regionális szinten is.

ⁱ Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1728. számú, a szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetésről szóló, 2010. április 29-i állásfoglalása.

ⁱⁱ A Miniszteri Bizottság CM/Rec(2010)5. sz. Ajánlása a tagállamok felé a szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő diszkrimináció leküzdését célzó intézkedésekről.

ⁱⁱⁱ A Kongresszus 296(2010) sz. módosított határozata a helyi és regionális önkormányzatok szerepéről az emberi jogra vonatkozó normák végrehajtásában.

^{iv} Európai Városi Charta.